
ARTS I EDUCACIÓ A GIRONA

ESTUDI SOBRE ELS PROJECTES A SECUNDÀRIA

ÍNDIX DE CONTINGUTS

Introducció	4
Context	4
Metodologia de treball	6
Dades globals de participació a l'estudi	6
Fase 1. Diagnosi	7
Identificació dels projectes	7
Tipologia de col·laboracions artístiques	7
Àmbits artístics de les col·laboracions	13
Anàlisi territorial	13
Resum de les entrevistes	15
Fase 2. Conclusions preliminars	19
Tipologia de projectes	19
Implantació territorial	20
Participació dels centres educatius	20
Formes de col·laboració	21
Sostenibilitat dels projectes	21
Presència d'artistes	22
Avaluació	22
Impacte dels projectes	22
Fase 3. Proposta de línies d'actuació	23
Línia d'actuació 1: redistribuir els recursos i establir projectes per centres	24
Línia d'actuació 2: potenciar els projectes artístics a les escoles d'educació especial	26
Línia d'actuació 3: facilitar l'accés dels joves a la formació artística post obligatòria	28
Línia d'actuació 4: reconèixer la dedicació del professorat participant	30
Línia d'actuació 5: promoure optatives i itineraris formatius d'arts escèniques	32
Línia d'actuació 6: millorar l'avaluació dels projectes i mesurar-ne l'impacte	34
Línia d'actuació 7: acompanyar els projectes amb figures de mediació.....	36
Línia d'actuació 8: compartir recursos i coneixements entre les entitats culturals	38
Vuit reptes per abordar en clau territorial	40
Crèdits	41

INTRODUCCIÓ

CONTEXT

Antecedents

A la ciutat de Girona coexisteixen en l'actualitat diversos projectes que tenen com a objectiu **introduir les arts als centres educatius amb la participació d'artistes professionals**. Entre aquests projectes, s'hi troben iniciatives impulsades per entitats del tercer sector, projectes de caire municipal i, també, intervencions educatives de caràcter més puntual de la mà d'associacions sense ànim de lucre, així com festivals i empreses privades.

Si bé en l'actualitat **no existeix una estratègia d'intervenció compartida a nivell territorial** entre els diversos agents que impulsen aquests projectes, cal dir que la majoria d'aquests es coordinen habitualment amb La Caseta i els serveis educatius de l'Ajuntament de Girona, i que, anteriorment, s'han dut a terme altres estudis en l'àmbit de les arts i l'educació.

Entre els antecedents, cal destacar que l'any 2018, l'àrea de cultura de l'Ajuntament de Girona va impulsar el **Mapa Cultural de la Ciutat**. L'any següent, l'equip de L'Estació Espai Jove (Secció de joventut de l'Ajuntament de Girona) juntament amb la Fundació Jaume Bofill va organitzar **LA HACKATÓ** (EdHack Krea Girona) que tenia com a objectiu imaginar noves connexions entre educació i cultura a la ciutat. Posteriorment, l'any 2020 el CoNCa va realitzar un **Informe sobre els factors que incideixen en la participació cultural de la gent jove a Catalunya**, pel qual es van realitzar entrevistes a instituts de Girona i Salt. Paral·lelament, van tenir lloc diverses iniciatives en el marc del **PECT**. Entre les quals, un estudi sobre públics que va incloure una taula de treball amb el sector cultural el 4 d'abril del 2019 (amb la participació de 36 agents locals) i l'activació del projecte **Antenes** (2021-2022) com a experiència d'implicació de la gent jove en les programacions culturals.

Totes aquestes iniciatives, representen fonts de coneixement rellevants a tenir en compte en l'actualitat a l'hora de impulsar i avaluar projectes d'arts i educació. El present estudi (2026), vol aprofundir més específicament en l'estat de les col·laboracions entre centres educatius i artistes i/o equipaments culturals de Girona.

El principal objectiu d'aquest document és funcionar **com a eina per a coordinar estratègies** entre els agents culturals i educatius del territori. No es tracta, per tant, d'elaborar un registre exhaustiu de tots els projectes en marxa, ni de comparar-los, sinó d'identificar els factors clau que afavoreixen i potencien aquests projectes per tal de **proposar línies d'actuació compartides**.

Limitacions de l'estudi

El present estudi es focalitza en **15 centres educatius** (de secundària i educació especial) i, per tant, no ha pogut tenir en compte els projectes d'un total de 28 centres educatius de Girona (centres de Primària, centres privats i escoles d'adults)¹. Per descomptat, a l'hora d'articular estratègies territorials d'arts i educació, seria necessari ampliar l'estudi als centres de Primària, així com tenir en compte els centres educatius de Salt, ja que gran part dels

---

¹ S'ha prioritzat començar pels centres de secundària principalment perquè el menor nombre de centres permet acotar la mostra, però es considera igual d'important disposar de dades sobre els projectes i col·laboracions en marxa als centres de Primària.

projectes esmentats en l'estudi també operen en aquest i altres municipis adjacents. No obstant, la informació recavada és prou extensa com per extreure conclusions i articular polítiques educatives i culturals que afavoreixin la interrelació dels centres educatius amb el sector cultural en l'àmbit de l'educació secundària a la ciutat de Girona.

D'altra banda, l'execució de l'estudi ha tingut lloc durant un **període de temps limitat** (entre la segona meitat del curs 2023-2024 i primera meitat del curs 2025-2026), per la qual cosa només té en compte l'estat de les col·laboracions actives durant aquest període i no recull col·laboracions anteriors a aquests cursos.

Finalment, cal dir que l'estudi no inclou la visió de l'alumnat. No ha estat possible entrevistar estudiants per una limitació de temps i recursos, per la qual cosa les conclusions d'aquest tenen previsiblement un **biaix adult-cèntric** i estan condicionades per l'experiència personal d'un col·lectiu social concret.

Delimitació dels centres educatius

Del total de 45 centres educatius que ofereixen estudis obligatoris a la **ciutat de Girona**, aquest estudi (realitzat entre els cursos 2023-24 i 2024-25) s'ha centrat exclusivament en els **centres públics** de secundària i en els **centres concertats** que imparteixen cursos d'ESO (independentment de si també ofereixen Primària). Entre els centres públics, s'inclouen també **centres d'educació especial** amb alumnat en edat de Secundària.

Aquesta segmentació, delimita un total de **15 centres educatius** que formen part de l'estudi. Són els següents:

7 INSTITUTS PÚBLICS	6 ESCOLES CONCERTADES	2 CEE
1. Institut Carles Rahola i Llorens	8. Escola Les Alzines	14. CEE Palau
2. Institut Ermessenda de Girona	9. Escola Bell-Lloc del Pla	15. CEE Font de l'abella
3. Institut Jaume Vicens Vives	10. Escola FEDAC Sant Narcís	
4. Institut Montilivi	11. Escola La Salle Girona	
5. Institut Narcís Xifra i Masmitjà	12. Escola Maristes Girona	
6. Institut Santa Eugènia	13. Escola Vedruna Girona	
7. Institut Santiago Sobrequés i Vidal		

* No es consideren, per tant, dins d'aquesta anàlisi: les 21 escoles públiques de Primària, els 3 centres concertats que només ofereixen Primària, els 2 centres privats que ofereixen secundària, ni tampoc les 2 escoles d'adults de la ciutat de Girona.

METODOLOGIA DE TREBALL

ETAPA	CURS	ACCIÓ PRINCIPAL	FONT PRINCIPAL
Fase 1	2023-24	Diagnosi	Entrevistes → 28 docents Contrast → 14 entitats culturals
Fase 2	2024-25	Conclusions preliminars	Grup de discussió → 8 experts/es
Fase 3	2024-26	Proposta de línies d'actuació	Sessió de contrast → 26 participants

Es distingeixen **tres fases de treball**, distribuïdes al llarg de tres cursos escolars, i que combinen diferents instruments de recerca.

La **primera fase** té com a objectiu l'elaboració d'una **diagnosi inicial** el més detallada possible dels projectes d'arts i educació als centres educatius de secundària de Girona. Les dades per a l'elaboració de la diagnosi inicial han estat obtingudes principalment a partir **d'entrevistes a docents** i, per tant, no suposen una informació objectiva en quant els testimonis orals poden ometre informació. És per això que en aquesta fase s'han dut a terme també accions de **contrast**, com ara la ponderació de dades amb les entitats culturals col·laboradores².

Durant la **segona fase**, un grup de persones expertes en arts i educació ha analitzat les dades obtingudes en la diagnosi inicial i han fet aportacions a partir del seu àmbit específic d'expertesa que han permès elaborar unes **conclusions preliminars**.

Finalment, la **tercera i última fase de l'estudi**, ha consistit en una sessió de validació i contrast entre vint i sis agents educatius i culturals gironins, en la qual s'ha consensuat una **proposta de línies d'actuació** i s'han concretat accions aplicables al territori.

DADES GLOBALES DE PARTICIPACIÓ A L'ESTUDI

Centres educatius
de Girona

14

Responsables d'entitats o
equipaments culturals

55

Col·laboracions
identificades

8

Revisions per part de
persones expertes

28

Docents
participants

26

Participants a la
sessió de contrast

² S'ha contrastat la informació amb les entitats responsables dels 18 projectes identificats com a globalitzats i específics (tipologia 1, pàgines 6-8) que estan oberts a tots els centres, sense tenir en compte els 5 projectes que són fruit d'una relació exclusiva entre un centre educatiu i un equipament específic. No s'ha ponderat la informació relativa a tallers o serveis puntuals (tipologia 2, pàgines 9 i 10).

FASE 1. DIAGNOSI

IDENTIFICACIÓ DELS PROJECTES

Tipologia de col·laboracions artístiques

D'entre les accions artístiques que impliquen la col·laboració amb entitats externes, els docents participants a les entrevistes han esmentat un total de **55 iniciatives** actives durant el curs 2023-24. Aquestes iniciatives han estat categoritzades en el present estudi com a projectes de llarga durada, quan es tracta de processos que impliquen un trimestre o més i com a projectes intensius, quan la durada és més reduïda, concentrada en poques jornades. Finalment, no es categoritza com a projectes les iniciatives de caràcter més puntual que funcionen com a taller o servei, per molt que sovint es tracta d'experiències molt completes i que poden anar acompanyades de guies pedagògiques.

Per tant, s'ha distingit entre **dues tipologies** de col·laboració: els **projectes** (intensius i de llarga durada), d'una banda, i els **tallers o serveis puntuals**, de l'altra. Del total de propostes, **11 iniciatives** poden considerar-se projectes de **llarga durada** mentre que **7 iniciatives** poden considerar-se **projectes intensius**. Finalment, els docents també han fet referència **37 tallers o serveis puntuals**, que malgrat no tractar-se de projectes, estan integrats en la cultura del centre educatiu.

Cal dir que es tracta dels **projectes esmentats pels i les docents** i, per tant, no necessàriament són representatius de la realitat objectiva, ja que els docents podrien desconèixer la totalitat dels projectes que es realitzen als centres en els quals treballen. No obstant, pel que fa als projectes de llarga durada i els intensius, les dades han estat **contrastades amb les de les entitats** que desenvolupen els projectes i la ponderació global ha suposat canvis menors que s'han ajustat³.

A més de les col·laboracions amb entitats externes, tots els centres educatius de Girona desenvolupen **projectes interns**. Entre els més comuns, destaquen projectes de creació d'un musical o pastorets (4), les setmanes culturals (3), projectes artístics en col·laboració amb centres de primària (3), optatives d'arts escèniques o altres optatives de l'àmbit artístic (3) i també clubs de lectura (2).

Tipologia 1.1. projectes de llarga durada

Es consideren projectes de llarga durada aquells en els quals els artistes o professionals externs treballen de la mà de l'alumnat durant un temps continuat. Entre els 11 identificats, destaca **1 projecte singular de música** en el qual participen diversos instituts i **5 projectes d'artistes a les aules** que han consolidat la presència d'artistes professionals de forma regular als centres educatius.

El projecte de música és la **UAP** (o cantata per la pau), liderat per docents de música a través de l'associació UAP, que compta amb la col·laboració del Departament d'Educació i està present a varis centres educatius de Girona i també a altres municipis. Els projectes d'artistes a les aules són el **Bòlit Mentor, Mapadeball, Indòmites, el Torneig de Dramatúrgia per a Instituts**

³ En principi, els principals projectes artístics en actiu durant el curs 2023-24 apareixen a la llista, però no es descarta que algun projecte hagi pogut passar per alt als i les docents participants i, per tant, no s'hagi pogut contrastar posteriorment amb l'entitat que l'impulsa.

i el **projecte Inundart**, presents a dos centres educatius cada un. El primer és un projecte del Bòlit, Centre d'Art Contemporani, iniciat el 2012 i que ha passat per diversos centres educatius de la comarca de Girona. El segon és Mapadeball, facilitat per la Xarxa Transversal i el Mercat de les flors i impulsat a Girona pel Teatre Municipal amb la col·laboració del Servei d'Educació de l'Ajuntament de Girona. En tercer lloc, Indòmites és un projecte recent que impulsa també el Teatre Municipal amb el Servei d'Educació de l'Ajuntament i que precedeix a l'anterior projecte **Planters**, de l'Associació ConArte Internacional, que es va realitzar a l'INS Santa Eugènia durant dos cursos. El **Torneig de Dramatúrgia** per a Instituts és un projecte de la Fundació La Ciutat Invisible i Temporada Alta en col·laboració amb Tramoia, inclòs dins el programa A Tempo – Arts i Educació. Per últim, el projecte Inundart és gestionat per una entitat amb el suport de l'Ajuntament de Girona i altres institucions públiques.

A més, existeixen **5 projectes de llarga durada de caràcter intern** que formen part de col·laboracions específiques de cada centre. Primer, un projecte d'artteràpia a l'**INS Jaume Vicens Vives** que s'ha creat en col·laboració amb **la Bullidora**. Segon, un nou projecte que ha sorgit a l'escola **La Salle** en col·laboració amb **La Moderna**, escola de música moderna de Girona. Tercer, dues optatives que impulsa **l'Escola Maristes Girona**, una en col·laboració a l'escola universitària **ERAM** i l'altra amb **La Marfà**. Quart, i últim, el projecte **+Art FEDAC**, el qual és exclusiu per les **escoles FEDAC** i que cada any es renova amb una proposta de col·laboració particular.

Com es pot observar, **aquest tipus de col·laboracions específiques predominen en els centres concertats** i són menys habituals en els centres públics, on només en un cas la casuística particular d'una docent del centre que també és professional de l'entitat col·laboradora ha permès la implantació d'una col·laboració estable amb recursos limitats.

Nº	PROJECTE	ENTITAT	ÀMBIT	CCEE	TOTAL
1	UAP	Associació UAP	Música	Sobrequés, Ermessenda, Santa Eugènia, Montilivi, Col·legi La Salle, Escola Vedruna, Narcís Xifra	7
2	Bòlit Mentor	Bòlit (Aj. de Girona)	Arts visuals	Sobrequés, Carles Rahola	2
3	Mapadeball	Teatre Municipal (Aj. de Girona)	Dansa	Sobrequés, Narcís Xifra	2
4	Indòmites	Teatre Municipal (Aj. de Girona)	Arts Escèniques	Sobrequés, Santa Eugènia	2
5	Festival Inundart	Inundart	Arts visuals	Sobrequés, Vicens Vives	2
6	Torneig de dramatúrgia per a instituts	A Tempo (Fundació la Ciutat Invisible)	Teatre	Col·legi La Salle Girona, FEDAC Sant Narcís	2
7	Arteràpia	La Bullidora	Arts visuals (Art-teràpia)	J. Vicens Vives	1

8	Marching Band	La Moderna	Música	Col·legi La Salle Girona	1
9	Comunicació audiovisual (Opt. 1r Batx.)	ERAM	Audiovisuals	Escola Maristes	1
10	Veü i Art	La Marfà	Música / Literatura	Escola Maristes	1
11	(Opt. 1r ESO)	Escoles FEDAC	Arts visuals	Escola FEDAC Sant Narcís	1

Taula 1. Detall dels 11 projectes de llarga durada

Tipologia 1.2. projectes intensius

Es consideren projectes intensius les col·laboracions artístiques d'una durada inferior a un trimestre, però amb la participació de professionals externs que intervenen durant més d'una jornada o que acompanyen als docents al llarg d'un treball autònom a l'aula.

Es destaca la implantació de **2 projectes municipals**: el projecte **Temps de flors**, present a la majoria de centres de secundària de Girona, i els Jocs florals, amb una forta participació general. A aquestes dues iniciatives municipals, s'hi sumen **3 projectes de festivals culturals** que han treballat la seva implantació territorial: el **MOT** (fruit de la col·laboració entre dos ajuntaments i gestionat per Tramoia Cultura), el festival **Strenes** i el **Zeta**. La resta de projectes intensius inclouen **1 projecte** de l'Associació d'amics **UNESCO Girona** i **1 col·laboració** de dos centres amb el **Conservatori de Música Isaac Albèiz**.

Nº	PROJECTE	ENTITAT	ÀMBIT	CCEE	TOTAL
1	Temps de flors	Ajuntament de Girona	Arts visuals	Santa Eugènia, Sobrequès, Vicens Vives, Les Alzines, Carles Rahola, Ermessenda, Montilivi, Narcís Xifra, Escola Bell Lloc, Escola Maristes, CEE Palau, CEE Font de l'Abella	12
2	Jocs florals	Ajuntament de Girona	Literatura	Sobrequès, Ermessenda, Montilivi, Escola FEDAC Sant Narcís, Escola Bell Lloc, Escola Les Alzines, Escola Maristes, Col·legi La Salle, Escola Vedruna	9
3	Festival Strenes	PROMO ARTS MUSIC	Música	Sobrequès, Narcís Xifra, Escola Bell Lloc, Escola FEDAC Sant Narcís, Col·legi La Salle, Santa Eugènia, Carles Rahola, Ermessenda	8

4	MOT INS	Aj. Girona + Aj. Olot (gestiona Tramoia Cultura)	Literatura	Sobrequés, Ermessenda, Carles Rahola, Vicens Vives	4
5	Festival Zeta	Festival Zeta	Arts escèniques	Sobrequés, Col·legi la Salle	2
6	Apadrinem Escultures	Associació amics UNESCO Girona	Arts visuals	Sobrequés, Vicens Vives	2
7	Conservatori (col·laboració)	Diputació de Girona	Música	Sobrequés, Vicens Vives	2
/	Escenaris Especials	Escenaris Especials	Teatre	CEE Palau, CEE Font de l'Abella, INS Narcís Xifra	/

Taula 2. Detall dels 7 projectes intencius

Finalment, cal dir que apareix a la llista el projecte **Escenaris Especials**, malgrat que no computa en l'anàlisi per no tenir col·laboracions en marxa durant el curs 23-24. No obstant, s'ha decidit tenir-lo en compte perquè és un dels pocs projectes artístics dirigits als centres d'educació especial, que en cursos anteriors ha estat present al CEE Palau, al CEE Font de l'Abella i al Narcís Xifra, i que segueix present als centres tot i que actualment no estigui actiu.

Tipologia 2. tallers o serveis puntuals

Finalment, els docents participants també han esmentat **37 recursos educatius** que consideren part del projecte artístic de centre, si bé en format d'intervencions de caràcter més puntual (no més d'una jornada). Es tracta principalment de **tallers** impartits per artistes o professionals (**21 casos**), de **sortides culturals** i visites a equipaments (**9 casos**), i també de **concursos** o projectes que impliquen la creació d'un producte per part de l'alumnat (**7 casos**).

Nº	PROJECTE	ENTITAT	ÀMBIT	CCEE	TOTAL
1	Actors per un dia	El Galliner	Teatre	Ermessenda, Montilivi, Vicens Vives, CEE Font de l'Abella, Escola Maristes, Escola Vedruna	6
2	A Tempo (varis)	Fundació La Ciutat Invisible	Arts escèniques	CEE Palau, Narcís Xifra, Escola Les Alzines, Maristes, Col·legi La Salle, Escola Vedruna	6
3	Tallers (varis)	Museu del cinema	Cinema i Audiovisuals	Ermessenda, Narcís Xifra, Vicens Vives, Sobrequés, CEE Palau	5
4	Auditori obert	Auditori de Girona	Música	Escola Bell Lloc, CEE Palau, Escola Maristes, Escola Vedruna, Ermessenda	5

5	Exposicions i activitats (varis)	CaixaForum Girona (La Caixa)	Arts visuals	Ermessenda, CEE Font de l'Abella, Escola FEDAC Sant Narcís, Escola Les Alzines, Escola Bell Lloc	5
6	Ruta modernista	Palau de la música + Hospital de Sant Pau	Arquitectura	Ermessenda, Escola FEDAC Sant Narcís, Escola Vedruna	3
7	Concurs de pintura ràpida	GEC	Arts Visuals	Escola FEDAC Sant Narcís, Escola Bell Lloc, CEE Font de l'Abella	3
8	Concurs de Booktrailers	Biblioteques de Catalunya i UOC	Audiovisuals	Sobrequés, Escola FEDAC Sant Narcís, Escola Maristes	3
9	Teatre en castellà	La Fundació SAT	Teatre	Ermessenda, Escola Bell Lloc	2
10	Teatre en francès o anglès	Companyies de teatre (vàries)	Teatre	Vicens Vives, Ermessenda	2
11	Balls tradicionals	El Foment	Dansa	Jaume Vicens Vives, Escola Les Alzines	2
12	Concurs literari	Cocacola S.L.	Literatura	Ermessenda, Carles Rahola	2
13	Manaies de Girona	El Foment	Dansa	INS Sobrequés	1
14	Autors a l'aula	Santillana	Literatura	INS Ermessenda	1
15	Taller d'ukelele	Ukelele Ukelelà!	Música	INS Ermessenda	1
16	Taller de percussió corporal	Santi Serratosa	Música	INS Ermessenda	1
17	L'Àliga del Canadà	La Nave Va	Teatre	INS Ermessenda	1
18	Cendres	La Nave Va	Teatre	CEE Font de l'Abella	1
19	Taller d'escriptura medieval	Museu d'Arqueologia de Catalunya a Girona	Literatura / Arquitectura	INS Ermessenda	1
20	Taller "Rapeando los clásicos"	CaixaForum Girona (La Caixa)	Música	INS Ermessenda	1

21	Taller d'edició de vídeo	CaixaForum Girona (La Caixa)	Audiovisuals	Escola Bell Lloc	1
22	Estampar i protestar	Associació DOTA	Arts visuals	INS Narcís Xifra	1
23	Tallers de rapsòdia	Ramon Bartrina	Literatura	INS Montilivi	1
24	Musicoterapia	AFA	Música	CEE Font de l'Abella	1
25	Cinema dels orígens	Cined.es + Truffaut	Cinema i Audiovisuals	CEE Font de l'Abella	1
26	Dansa urbana	Escola dansa Taial·là + AFA	Dansa	CEE Font de l'Abella	1
27	Lletres a les aules	Institució de les Lletres Catalanes	Literatura	INS Carles Rahola	1
28	Teatre obert	Teatre Municipal de Girona	Teatre	INS Sobrequés	1
29	Nadal al museu	Museus de Girona	Arts visuals	INS Sobrequés	1
30	Itinerari Rafel Masó	Ajuntament de Girona	Arquitectura	INS Ermessenda	1
31	Girona Film Festival	Festival de cinema de Girona	Cinema i Audiovisuals	INS Ermessenda	1
32	Visita espectacle	TNC	Teatre	INS Ermessenda	1
33	Visita al museu	Museu d'art de Girona	Arts Visuals	Escola FEDAC Sant Narcís	1
34	Concurs de trencadís	Materialia	Arts visuals	INS Santa Eugènia	1
35	Concurs de punts de llibre	Biblioteques de Girona	Arts visuals / Disseny	CEE Font de l'Abella	1
36	Disseny de productes	Global Scholars	Disseny	INS Ermessenda	1
37	Certamen de Lectura en Veu Alta	Grup Enciclopèdia	Literatura	INS Carles Rahola	1

Taula 3. Detall dels 37 tallers o serveis puntuals ordenats per nombre de mencions.

ÀMBITS ARTÍSTICS DE LES COL·LABORACIONS

Del total de 55 col·laboracions als quals els docents han fet referència, la gran majoria són de l'àmbit de les **arts escèniques** (15) entre les quals predomina el teatre (7), seguit de la dansa (4) i les propostes interdisciplinàries (4). Després, destaquen els projectes **d'arts visuals** (13) i de **música** (10). Per últim, trobem projectes d'àmbits com la **literatura** (8) el **cinema i audiovisuals** (6) i **d'altres disciplines** (3).

Entre els 5 projectes de llarga durada oberts a tots els centres, predominen els projectes **d'arts escèniques** (3) seguits dels **d'arts visuals** (2) i **música** (1). En canvi, els 5 projectes de llarga durada que són exclusius d'alguns centres educatius, són de disciplines variades fora de l'àmbit de les arts escèniques: la col·laboració amb La Moderna i amb la Marfà són de **música** (2), el projecte Art-teràpia i +Art FEDAC són interdisciplinaris però dins el marc de l'educació **visual i plàstica** (2) i finalment la col·laboració amb l'ERAM és de l'àmbit **audiovisual** (1).

D'altra banda, els 7 projectes intensius també estan repartits equitativament entre **música** (2), **arts visuals** (2), **literatura** (2) i en menor grau **arts escèniques** (1).

Finalment, entre els 37 tallers o serveis puntuals, hi destaquen les **arts escèniques** amb un total de 11 propostes (7 de teatre, 3 de dansa i 1 interdisciplinària); seguit de les **arts visuals** (7), la **literatura** (6), la **música** (5) i els **audiovisuals** (5). La resta d'iniciatives puntuals inclouen l'àmbit de **l'arquitectura** (2) i el **disseny** (1).

ANÀLISI TERRITORIAL

Visió per barris

CENTRE (1 centre educatiu) | 6 projectes (6 col·laboracions, mitjana de 6 per centre)

- **INSTITUT JAUME VIVENS VIVES** (Carme) | 6 col·laboracions (*Arteràpia, Temps de flors, Inundart, MOT INS, Apadrinem escultures, Conservatori*)

EIXAMPLE (6 centres educatius) | 16 projectes (32 col·laboracions, mitjana de 5.3 per centre)

- **INSTITUT SANTIAGO SOBREQÜÉS** (Eixample sud) | 12 col·laboracions (*UAP, Bòlit, Mapadeball, Indòmites, Temps de flors, Jocs florals, Strenes, Zeta, MOT, Inundart, Apadrinem escultures, Conservatori*).
- **COL·LEGI LA SALLE** (Eixample) | 6 col·laboracions (*UAP, Marching Band, Jocs florals, Strenes, Zeta, Torneig de dramatúrgia*)
- **INSTITUT ERMESSEDA** (Eixample sud) | 4 col·laboracions (*UAP, Jocs florals, Temps de flors, MOT INS*)
- **ESCOLA MARISTES GIRONA** (Eixample nord) | 4 col·laboracions (*ERAM, Marfà, Jocs florals, Temps de flors*)

- **FEDAC SANT NARCÍS** (Eixample nord / Sant Narcís) = 4 col·laboracions (+ART FEDAC, Jocs florals, Strenes, Torneig de dramatúrgia)
- **ESCOLA VEDRUNA** (Eixample) | 2 col·laboracions (UAP, Jocs florals)

NORD (1 centre educatiu) | 4 projectes (4 col·laboracions, mitjana de 4 per centre)

- **INSTITUT NARCÍS XIFRA** (Pontmajor) | 4 col·laboracions (UAP, Mapadeball, Temps de flors, Strenes)

SANTA EUGÈNIA (2 centres educatius) | 5 projectes (6 col·laboracions, mitjana de 3 per centre)

- **COL·LEGI BELL LLOC** | 3 col·laboracions (Temps de flors, Jocs florals, Strenes)
- **INSTITUT SANTA EUGÈNIA** | 3 col·laboracions (UAP, Temps de flors, Indòmites)

OEST (1 centre educatiu) | 3 projectes (3 col·laboracions, mitjana de 3 per centre)

- **INSTITUT CARLES RAHOLA** (Domeny) | 3 col·laboracions (Bòlit mentor, Temps de flors, MOT INS)

SUD (4 centres educatius) | 3 projectes (7 col·laboracions, mitjana de 1.75 per centre)

- **CEE FONT DE L'ABELLA** (Montilivi) | 1 col·laboració (Temps de flors)
- **CEE PALAU** (Palau) | 1 col·laboració (Temps de flors)
- **ESCOLA LES ALZINES** (Palau) | 2 col·laboracions (Jocs florals, Temps de flors)
- **INSTITUT MONTILIVI** (Montilivi) | 3 col·laboracions (UAP, Temps de flors, Jocs florals)

Visió per tipologia de centre

CENTRE (1 centre educatiu) | 6 projectes (6 col·laboracions, mitjana de 6 per centre)
CENTRES PÚBLICS

1. **INSTITUT SANTIAGO SOBREQÜÉS** (Eixample sud) | 12 col·laboracions (UAP, Bòlit Mentor, Mapadeball, Indòmites, Temps de flors, Jocs florals, Strenes, Zeta, MOT INS, Inundart, Apadrinem escultures, Conservatori).
2. **INSTITUT JAUME VIVENS VIVES** (Carme) | 6 col·laboracions (Arterapia, Temps de flors, Inundart, MOT INS, Apadrinem escultures, Conservatori)
3. **INSTITUT ERMESSEDA** (Eixample sud) | 4 col·laboracions (UAP, Jocs florals, Temps de flors, MOT INS)

4. **INSTITUT NARCÍS XIFRA** (Pontmajor) | 4 col·laboracions (*UAP, Mapadeball, Temps de flors, Strenes*)
5. **INSTITUT MONTILIVI** (Montilivi) | 3 col·laboracions (*UAP, Temps de flors, Jocs florals*)
6. **INSTITUT SANTA EUGÈNIA** | 3 col·laboracions (*UAP, Temps de flors, Indòmites*)
7. **INSTITUT CARLES RAHOLA** (Domeny) | 3 col·laboracions (*Bòlit mentor, Temps de flors, MOT INS*)

Total pública | 14 projectes (35 col·laboracions, 5 de mitjana)

ESCOLES CONCERTADES

1. **COL·LEGI LA SALLE** (Eixample) | 6 col·laboracions (*UAP, Marching Band, Jocs florals, Strenes, Zeta, Torneig de dramatúrgia*)
2. **ESCOLA MARISTES GIRONA** (Eixample nord) | 4 col·laboracions (*ERAM, Marfà, Jocs florals, Temps de flors*)
3. **FEDAC SANT NARCÍS** (Eixample nord / Sant Narcís) | 4 col·laboracions (*+ART FEDAC, Jocs florals, Strenes, Torneig de dramatúrgia*)
4. **COL·LEGI BELL LLOC** | 3 col·laboracions (*Temps de flors, Jocs florals, Strenes*)
5. **Escola Vedruna** (Eixample) | 2 col·laboracions (*UAP i Jocs florals, ja que Temps de flors ho fan només a Primària*)
6. **Escola Les Alzines** (Palau) | 2 col·laboracions (*Jocs florals, Temps de flors*)

Total concertada | 10 projectes (21 col·laboracions, 3.5 de mitjana)

CENTRES D'EDUCACIÓ ESPECIAL

1. **CEE FONT DE L'ABELLA** (Montilivi) | 1 col·laboració (*Temps de flors*)
2. **CEE PALAU** (Palau) | 1 col·laboració (*Temps de flors*)

Total Educació Especial | 1 projecte (1 col·laboració, 1 de mitjana)

RESUM DE LES ENTREVISTES

Les entrevistes als docents van tenir lloc als centres educatius després d'haver contestat un qüestionari previ en línia, i constaven de dues parts: en la primera, s'identificaven els diferents projectes actius en el centre educatiu i, en la segona, s'analitzava en detall un projecte clau, a partir de cinc eixos: la temporalitat, la coordinació amb l'entitat externa, els criteris de participació, l'impacte educatiu i la valoració general del projecte.

VALOR 1. TEMPORALITAT

Organització i horaris

Segons la majoria de docents, **el principal obstacle a l'hora de participar en projectes artístics és l'organització horària.**

- Els docents assumeixen que tots els projectes impliquen hores extres pel professorat i destaquen que el Departament d'Educació no té en compte la **càrrega horària.**
- Internament, consideren que **no tenen gaire marge de maniobra**, ja que com a molt poden treure alguna guàrdia, però d'això se'n ressent el centre.
- No obstant, alguns docents comenten que accepten aquesta càrrega afegida amb humor perquè suposa un benefici. Consideren que participar en aquest tipus de projectes és un **equilibri entre inversió i benefici.**

Durada dels projectes

A l'hora d'implementar projectes en col·laboració amb artistes, els docents **prefereixen formats intensius que petits encaixos** intermitents dins els horaris.

- Un compromís d'**una hora setmanal** és a trets generals molt difícil d'assumir pels docents. Tot i que en els casos en els quals s'ha pogut assumir aquest compromís sovint es confirma un gran impacte del projecte en l'alumnat participant.
- En general, hi ha preferència per formats intensius. Un **format de jornada**, per exemple, facilita la gestió en tant que és més fàcil reservar un dia sencer per una activitat que fer petits encaixos al llarg d'un trimestre.
- A més, es considera que quan els projectes estan molt espaiats en el temps, **l'alumnat els viu com una cosa esporàdica.**

VALOR 2. COORDINACIÓ

L'entrada d'artistes als centres

Es considera que **els professionals externs aporten un valor afegit**, però la continuïtat dels projectes és fràgil, perquè **depenen de l'èxit percebut pel professorat** que assumeix una càrrega addicional.

- El fet que els docents implicats parteixin d'un sobre esforç fa que les seves expectatives siguin altes i que hi hagi una certa vigilància i **validació de les figures externes.** Aquesta supervisió constant no facilita un clima de confiança obert a l'error.
- Els projectes han de poder funcionar millor o pitjor i anar-se ajustant a la realitat, però és difícil **desactivar l'exigència de l'èxit** per part dels docents quan ja parteixen d'una sobrecarrega.

La mediació entre artistes i docents

Alguns docents que han participat en aquest tipus de projectes consideren que **els professionals externs no coneixen la realitat dels centres ni tenen expertesa en el tracte amb l'alumnat.**

- S'observa que a vegades els artistes fan **propostes allunyades de la realitat dels centres**, que dificulten que l'alumnat hi connecti.
- Alguns docents s'adonen que els professionals externs parteixen d'una idea preconcebuda sobre els adolescents. En alguns casos, **el punt de partida és estereotipat**, ja que donen per fet aspectes sobre els joves quan la realitat va per un altre camí.
- Per aquest motiu, consideren important que en aquest tipus de col·laboracions **els docents puguin aportar des de la seva expertesa** i que fins i tot se'ls pugui tenir en compte a l'hora de triar els artistes que acabaran treballant amb l'alumnat.

Espais de coordinació

- **No existeix un espai de coordinació estàndard**, sinó que cada projecte troba la seva manera singular de coordinar els docents i artistes implicats, amb formats que van des de trobar espais informals per parlar fora de classe, fins a supervisions trimestrals pactades a principi de curs.
- La majoria de docents considera essencial que existeixin **espais de coordinació** amb els professionals externs **que no impliquin una càrrega afegida**.
- Per molt que les entitats externes puguin demanar espais de coordinació, **és necessari revisar l'adaptació dels horaris des de l'organització del centre amb el compromís de l'Administració**.

VALOR 3. CRITERIS DE PARTICIPACIÓ

Integració dels projectes

Alguns projectes es fan cada any i estan integrats en la **dinàmica del centre**. A aquests projectes estables, s'afegeixen altres puntuals als quals es participa o no en funció dels **recursos** o la **iniciativa personal** dels docents.

- La decisió de participar a aquests projectes es sol prendre a **principi de curs**.
- Hi ha **projectes que els centres educatius perceben com a propis** tot i dependre d'entitats externes perquè tenen autonomia a l'hora de prendre decisions.
- També hi ha projectes que es segueixen per **tradició**. Per exemple, projectes que s'han implantat a través d'un docent, es mantenen un cop aquesta marxa del centre.
- Hi ha centres que un cop ja estan participant a un projecte globalitzat consideren que és **millor no participar-ne a més**.

Origen de la demanda

La participació als projectes artístics en col·laboració amb entitats externes varia completament en relació a qui impulsa el projecte segons la tipologia de centre.

- La majoria de centres educatius de titularitat **pública** participen en aquests projectes a **petició de l'agent extern**.
- En canvi, en el cas de l'escola concertada, hi ha casos on **són els/les docents qui van a buscar el projecte** extern i l'entitat respon.

VALOR 4. IMPACTE EDUCATIU

Encaix curricular

Els projectes artístics en col·laboració amb entitats externes difícilment penetren en el **projecte educatiu de centre** i molts d'ells es relacionen amb **tutoria**.

- Alguns centres consideren que el **crèdit de síntesi** permet un encaix òptim, però aquesta solució no és extrapolable a la resta, ja que hi ha centres que han deixat de fer el crèdit de síntesi per prioritzar el treball per projectes.
- Alguns centres aposten per encaixar els projectes artístics dins de **setmanes culturals**, o bé en format de jornada.
- **En el cas dels Batxillerats artístics resulta molt més fàcil trobar la vinculació** amb l'assignatura, tot i que aquest encaix no es resol sempre de la mateixa manera.

Treball competencial

Allò més destacat per part dels docents quant a l'impacte educatiu d'aquests projectes té a veure amb **l'oportunitat de conèixer realitats a les quals l'alumnat habitualment no hi té accés**.

- No es percep que hi hagi un **treball competencial** associat als projectes i, en la majoria dels casos, no es fa una **avaluació interna**.
- Els projectes que tenen un major impacte en la **cohesió de grup** de l'alumnat participant són aquells que barregen grups d'un mateix institut o també grups de diferents centres educatius.
- Segons els docents, aquests projectes no sempre tenen un impacte evident en les **competències artístiques** de l'alumnat, en canvi, sí que habitualment suposen un increment de les competències **socials i personals** i d'altres transversals com les lingüístiques i digitals.
- En **casos concrets** de projectes que separen una part de l'alumnat del grup classe, alguns docents observen que, com a contrapartida, els alumnes que s'impliquen molt en aquest tipus de projectes després es troben amb **problemes de rendiment acadèmic** en l'últim trimestre. Es tracta d'alumnes que arrossegueu la desconexió que van fer de les classes ordinàries pel fet de participar més activament al projecte.

VALOR 5. VALORACIÓ GENERAL

Valor afegit

Els docents destaquen com a principal valor afegit l'oportunitat d'aportar noves mirades i **donar una altra visió a l'alumnat**.

- En general, **l'alumnat respon positivament** a aquest tipus de propostes. Sovint, les avaluacions amb l'alumnat no es realitzen de manera formal perquè ja expressen la seva satisfacció de forma directa i **l'interès i motivació són evidents**.

- Es donen casos on alumnes amb dificultats acadèmiques **descobreixen habilitats personals** que desconeixien.
- En alguns centres educatius es posa en valor com aquests projectes mostren **sortides professionals que habitualment no es consideren**.
- Els centres educatius amb més complexitat social, però, consideren que l'impacte d'aquest tipus de projectes és limitat ja que després les famílies no sempre poden acompanyar l'alumnat. Les **limitacions econòmiques familiars** impedeixen que l'alumnat interessat s'apunti a extraescolars de l'àmbit artístic o participi més activament de la vida cultural.

Introducció de nous llenguatges

Hi ha coincidència, tant en instituts que tenen una visió més clàssica de l'art, com en aquells més familiaritzats amb la creació contemporània, que **les propostes molt abstractes o conceptuals sovint no acaben d'entendre's i poden fer que l'alumnat es perdi**.

- Cal un **acompanyament específic** en relació a les propostes artístiques menys convencionals per tal **d'introduir la complexitat de codis de forma progressiva**.
- Es considera important que **el perfil de l'artista vagi en sintonia amb el perfil d'alumnat**, ja que hi ha joves que tenen dificultat per connectar amb propostes conceptuals si abans no s'han familiaritzat amb altres tipus d'art.

FASE 2. CONCLUSIONS PRELIMINARS

A partir de les dades extretes durant el procés d'entrevistes als docents i del contrast posterior amb les entitats culturals responsables dels projectes, s'han identificat punts en comú entre les diverses experiències relatades, que han permès arribar a unes conclusions preliminars. Aquestes conclusions han estat revisades per un grup de discussió format per vuit persones que han fet aportacions a partir del seu àmbit d'expertesa.

TIPOLOGIA DE PROJECTES

Dels 18 projectes artístics (actius el curs 2023-34) que els centres de secundària de Girona realitzen en col·laboració amb entitats externes, 11 duren més d'un trimestre.

- **Tots els centres educatius de Girona** col·laboren amb entitats externes de l'àmbit artístic i tots ho fan, no només a través de serveis o tallers puntuals, sinó desenvolupant projectes.
- Hi ha una **vintena de projectes** estables al territori, als quals s'hi sumen gairebé **quaranta tallers o serveis puntuals** dels quals els centres educatius participen habitualment.
- El projecte de llarga durada amb la participació de més centres educatius gironins és la UAP, impulsat per l'Associació **UAP** i amb més de 15 anys d'experiència.
- Coexisteixen **5 projectes de llarga durada** basats en la presència d'artistes professionals a les aules, presents a dos centres educatius cada un. Tres d'aquests cinc projectes són impulsats per **l'Ajuntament de Girona** a través de dos equipaments culturals: el Teatre Municipal i el Bòlit, Centre d'Art Contemporani.

- La resta de projectes de llarga durada (5 més) sorgeixen de **col·laboracions exclusives** de cada centre educatiu amb una entitat externa.
- Les **col·laboracions específiques predominen als centres concertats** (relació de 4 a 1). En canvi, els **projectes municipals** són més presents als **centres de titularitat pública** (en el cas dels globalitzats, el 100%).
- D'entre els projectes que no són municipals, destaquen **els impulsats per festivals culturals** com el festival Inundart, Zeta, el festival MOT, el festival Strenes i el festival Temporada Alta (a través de la Fundació La Ciutat Invisible).
- Quant als àmbits artístics, **predominen els projectes d'arts escèniques i de música**, seguits de propostes de **literatura, arts visuals** i, en menor grau, **audiovisuals**. Àmbits com l'arquitectura, el disseny o les arts digitals són testimonials i en format de serveis o tallers puntuals.

IMPLANTACIÓ TERRITORIAL

La implantació territorial dels projectes és desigual, amb una alta concentració al centre de Girona.

- La **majoria de projectes es concentren a l'Eixample**, igual com es concentren la majoria de centres educatius. A l'Eixample hi ha un total de 16 projectes actius, mentre el següent barri amb més projectes (Centre) en té 6.
- A **Girona hi ha dos ritmes de participació diferenciats per zones**. Els centres educatius de les zones de Centre, Eixample i Nord participen a 4 o més projectes de mitjana. En canvi, les zones de Santa Eugènia, Sud i Oest, estan per sota d'aquesta mitjana, amb 3 projectes o menys.

PARTICIPACIÓ DELS CENTRES EDUCATIUS

La participació de la pública és lleugerament superior a la concertada. El problema greu en quant a igualtat d'oportunitats es troba a les escoles d'educació especial, la participació de les quals és anecdòtica.

- Els **centres públics ordinaris participen de mitjana en més projectes artístics que els centres concertats, tot i que amb una distribució desigual**. L'INS Sobrequés, amb Batxillerat artístic, concentra la majoria de col·laboracions (12), seguit del J. Vicens Vives (7). Els instituts Narcís Xifra i Ermessenda estan dins la mitjana dels centres públics (5). Santa Eugènia, Montilivi i Carles Rahola són els centres públics amb menys projectes artístics actius (3 cada un).
- La **distribució dels projectes entre centres concertats també és desigual**. La mitjana de col·laboracions als centres concertats és de 3.5 projectes per centre. Per sobre d'aquesta mitjana hi ha el col·legi la Salle (6), que té Batxillerat Artístic, i també Maristes i FEDAC Sant Narcís (4). En mig, se situa el Col·legi Bell Lloc (3 projectes). Les escoles Vedruna i Les Alzines són els centres concertats amb menys projectes artístics actius (2 per centre).

- A **Girona hi ha un problema d'exclusió de facto cap als centres d'educació especial** ja que dels 18 projectes actius al municipi aquests dos centres només en participen a un. Anteriorment els centres han dut a terme projectes en col·laboració amb Escenaris Especials, però durant el curs 2023-24 la seva participació és anecdòtica, per sota de la resta de centres i això dificulta el dret a participar a la vida cultural per part de l'alumnat d'aquests centres.

FORMES DE COL·LABORACIÓ

Els centres educatius públics no col·laboren amb les entitats externes de la mateixa forma que ho fa l'escola concertada.

- Es dona el cas en què l'escola concertada generalment té interès per participar de projectes artístics, però es troba amb més dificultats i els ha d'anar a buscar, mentre que **els centres públics** reben moltes propostes de col·laboració per part de l'Ajuntament i d'entitats externes, però sovint les descarten perquè **no poden atendre totes les demandes** i a vegades arriben a percebre com una exigència participar d'aquestes iniciatives.
- No obstant això, **l'escola concertada aconsegueix establir relacions estables** en format de projectes propis, fet que només es dona en els centres públics quan hi ha perfils professionals que fan una aposta decidida en aquest sentit.
- La **iniciativa personal del docents té un gran pes** a l'hora d'assegurar l'èxit dels projectes, que un cop ha estat demostrat, sol quedar instaurat en la cultura de centre, la qual cosa explica la integració territorial d'un projecte com la UAP, impulsat per docents de música.
- Els centres educatius que han implementat un projecte artístic globalitzat, sovint són reticents a l'hora d'incorporar-ne d'altres, la qual cosa convida a fer una **distribució estratègica d'aquests recursos en el territori**.

SOSTENIBILITAT DELS PROJECTES

La càrrega horària dels docents és el principal escull a l'hora d'implementar aquest tipus de projectes

- Els docents assumeixen que col·laborar amb entitats externes implica hores extres ja que entre els centres educatius enquestats **no hi ha cap precedent clar d'adaptació dels horaris del professorat** que participa als projectes, ni tampoc de reducció de guàrdies.
- La **continuitat dels projectes és fràgil** ja que recau en el **compromís personal dels docents** en un context on el professorat en general se sent saturat i sobrecarregat de feina.
- Per aquest motiu, els centres educatius s'inclinen **per formats intensius o per encaixos curriculars molt clars**.

PRESENCIA D'ARTISTES

La participació d'artistes en horari lectiu es percep com un valor afegit però requereix una mediació.

- És imprescindible que qualsevol relació d'una figura externa amb un grup classe parteixi d'un **espai de coordinació entre artistes i docents** (o una conversa prèvia en les accions puntuals) per tal d'evitar que la diferència d'experteses derivi en un judici mutu.
- Aquest intercanvi i la posterior adaptació de les propostes pot ser acompanyada per una **figura de mediació** per tal de no enfocar-se en les limitacions de l'alumnat, sinó en la **traducció de les propostes**.
- Aquesta figura de mediació és important a l'hora de garantir l'èxit d'aquests projectes, però en els casos on no pugui ser-hi, també es podria plantejar **oferir formació específica als professionals externs**.

AVALUACIÓ

L'avaluació dels projectes artístics i l'encaix amb els continguts curriculars és generalment una assignatura pendent

- Els **Batxillerats Artístics** se'n surten a l'hora de relacionar els projectes amb el currículum, però l'encaix resulta molt més complicat quan la intervenció es fa a l'ESO.
- Els docents apunten cap a les **assignatures optatives de l'àmbit artístic** com a espai idoni per plantejar col·laboracions amb entitats externes.
- Per projectes intensius de temporalitat més reduïda, **els docents prefereixen formats intensius**, com crèdits de síntesi o jornades.
- **No hi ha una avaluació exhaustiva de l'impacte educatiu d'aquests projectes** i la percepció general és que és variable, segons el curs i els professionals implicats.
- La **cohesió de grup millora** especialment en aquells projectes que impliquen que els grups es barregin entre ells o amb altres instituts.
- Les figures de mediació que acompanyen els projectes podrien facilitar **la vinculació de les propostes a les competències artístiques**, ja que es considera que l'alumnat generalment les millora, **però no tots els docents acaben relacionant les accions amb l'avaluació**.

IMPACTE DELS PROJECTES

Els projectes artístics són inspiradors per l'alumnat, però la segregació social en limita l'impacte

- La resposta de l'alumnat a aquest tipus de projectes no sempre coincideix amb la que es dona habitualment a les assignatures curriculars. Alguns alumnes descobreixen

habilitats pròpies, però després **difícilment se'ls pot acompanyar en la formació i professionalització.**

- Les **activitats extraescolar de l'àmbit artístic i els estudis superiors són inaccessibles** per la gran majoria de la població gironina.
- **Sense una estratègia d'acompanyament familiar, aquests projectes impacten en la població més desfavorida de forma anecdòtica** i al final només aconseguen obrir vies de professionalització a l'alumnat de classes socials mitjanes i altes.
- La **introducció de codis propis de la creació contemporània requereix un acompanyament progressiu**, també en aquells centres més familiaritzats amb aquest tipus de propostes.

FASE 3. PROPOSTA DE LÍNIES D'ACTUACIÓ

El 24 de setembre de 2025 va tenir lloc al Teatre Municipal de Girona una sessió de validació i contrast dissenyada i dinamitzada per l'empresa Alisis Cultural amb l'objectiu d'extreure col·lectivament línies d'actuació a partir de les conclusions preliminars de l'estudi. Abans de la jornada presencial, les persones participants van expressar el seu posicionament respecte a una primera proposta de línies d'actuació – plantejades en forma de reptes – mitjançant una enquesta prèvia. En l'enquesta es demanava valorar tres aspectes: el grau d'urgència de cada repte, la seva viabilitat i l'existència d'exemples o propostes concretes per abordar-lo. Els resultats d'aquest primer posicionament van servir per organitzar el treball de la sessió en tres **grups focals**.

Un grup es va centrar en les línies d'actuació vinculades als compromisos entre administració, sector cultural i centres educatius (línies 1 a 3); un segon grup va abordar les línies relatives als compromisos entre administració i centres educatius (línies 4 i 5); i un tercer grup va treballar les línies associades als compromisos entre les entitats que desenvolupen projectes (línies 6, 7 i 8).

Aquest últim apartat de l'estudi recull part de l'informe elaborat per Alisis Cultural, estructurat a partir de les **8 línies d'actuació** proposades i inclou quatre tipus d'informació:

- 1. L'expressió en un arbre de problemes de la situació que fonamenta el repte.** En aquest arbre s'han inclòs reflexions, matisos o complements que les persones participants van compartir en relació a la situació de partida en sí mateixa.
- 2. El repte resultant treballat i les propostes per assolir-ho,** tant aquelles ja recollides a la diagnosi mateixa, com aquelles proposades per les persones participants.
- 3. El grau d'urgència, viabilitat i grau de coneixement** sobre com enfrontar cada repte expressat per les persones participants a l'enquesta de preparació.

Aquest apartat, per tant, ordena i sintetitza els continguts generats durant la sessió de validació i contrast, en la qual hi van participar un total de 26 persones, acompanyades per membres de l'equip implicat en l'elaboració de l'estudi i per personal de l'empresa Alisis cultural, responsable del disseny, preparació i dinamització de la jornada.

El resultat no pretén ser exhaustiu, ja que és fruit de la síntesi de dos conjunts de continguts delimitats: les conclusions preliminars de l'estudi i les aportacions recollides durant la jornada.

LÍNIA D'ACTUACIÓ 1: Redistribuir els recursos i establir projectes per centres.

Problema i causes que fonamenten la línia d'actuació: **Manca d'una distribució equitativa i sostenible dels projectes de llarga durada d'art i educació** entre els centres educatius de Girona, fet que limita les oportunitats de participació dels infants i joves en la creació artística i en la vida cultural, contribuint a un desenvolupament humà i territorial desigual.

Manca d'una distribució equitativa i sostenible dels projectes globalitzats d'art i educació entre els centres educatius de Girona, fet que limita les oportunitats de participació dels infants i joves en la creació artística i en la vida cultural, contribuint a un desenvolupament humà i territorial desigual.

Complexitat de gestió d'aquest tipus de projectes realitzats en general en col·laboració amb professionals de l'àmbit de les arts i la cultura externs que mantenen una relació volàtil amb els centres dificultant enormement la sostenibilitat al llarg del temps.

Dependència de les decisions i la voluntat personal d'equips docents no sempre sensibilitzats em l'aportació de les arts als processos educatius, impactant negativament en la continuïtat dels projectes, ja que són els professionals dels centres qui prenen les decisions en última instància sobre quins projectes participar.

Concentració i desproporció dels projectes en determinats centres, mentre que en altres en queden totalment al marge d'aquest tipus d'iniciatives

Manca d'un sistema o marc que determini una presència mínima de les arts a les escoles o que marqui un mecanisme de rotació dels projectes que garanteixi una distribució equitativa entre els centres.

Persistència de projectes mantinguts per tradició, que poden estar-se estancant i oferint resultats de baixa qualitat sense una reflexió sobre cap a on és necessari orientar-lo per tal que siguin més rellevants.

Repte a assolir: **Assolir una major sostenibilitat en el temps i una distribució territorial equitativa dels projectes d'arts i educació.**

Assolir una major sostenibilitat en el temps i una distribució territorial equitativa dels projectes d'arts i educació.

Fomentar un **canvi de lògica en relació a la percepció d'aquest projectes** dins els espais de coordinació pedagògica entre centres, evolucionant cap al concepte d'accés a experiències artístiques per a tota la comunitat que configura el centre.

Impulsar la **incorporació de la figura responsable dels programes d'accés a les arts i la cultura de centre com a part estructural dins els centres** educatius, amb la finalitat de normalitzar la presència d'aquest tipus de projectes i el seu seguiment, tot sostenint la motivació dels docents.

Promoure la creació **d'espais de coordinació o comissions mixtes de treball identificant i procurant la implicació de diferents agents vinculats a l'impuls d'iniciatives d'arts i educació**, tot estudiant models que garanteixin la seva sostenibilitat, tan a nivell de motivació com econòmica en tant haurien de ser estructures que es mantinguin en el temps, per tal de fer aportacions estables per la millora i augment dels projectes d'arts i educació als centres.

Programar sessions informatives periòdiques adreçades a visibilitzar els projectes d'arts i educació i els seus impactes, sumant veus especialitzades que reforcin i contribueixin a fer tangibles els resultats i reduir l'escepticisme.

Facilitar la presència d'artistes a les aules en format de xerrades i intercanvis amb l'alumnat i el cos docent, que permetin que conseguin de primera mà i de forma més tangible quines son les possibilitats que hi han a l'abast.

Disposar de sistemes que permetin garantir el seguiment dels projectes per tal d'identificar desequilibris territorials, espais d'oportunitat i cooperació que s'estan desaprofitant i nivells de qualitat, per fomentar un estàndard alt, coherent i sostenible de les iniciatives que previngui d'experiències negatives que fonamentin reticències futures

Enfortir i posar en valor els projectes d'arts i educació que s'implementen de forma extensiva al territori i que per tant beneficien a tots o la majoria dels centres per igual.

Rellevància del repte segons les persones participants:

Els participants el consideren d'assoliment urgent	Els participants el consideren d'assoliment viable	Els participants disposen d'exemples o propostes
95,45%	95,45%	45,45%

LÍNIA D'ACTUACIÓ 2: Potenciar els projectes artístics a les escoles d'educació especial.

Problema i causes que fonamenten la línia d'actuació: **L'alumnat amb NEE no té les mateixes oportunitats de participar en projectes artístics** que l'alumnat que no forma part d'aquest col·lectiu.

L'alumnat amb NEE no té les mateixes oportunitats de participar en projectes artístics que l'alumnat que no forma part d'aquest col·lectiu.

Manca d'adaptació dels projectes artístics existents a les necessitats de l'alumnat amb Necessitats Educatives Especials (NEE).

Absència d'una exigència formal perquè les entitats i agents culturals adaptin les seves propostes a aquest tipus d'alumnat, en un context en què se suma la manca d'eines i informació sobre les necessitats específiques d'un col·lectiu que és molt divers.

Manca de garanties o mecanismes institucionals perquè els projectes impulsats arribin efectivament a aquest alumnat.

Escassa o cap formació especialitzada per agents mediadors que puguin adaptar i garantir la qualitat dels projectes artístics adreçats al col·lectiu.

La reflexió se sol centrar en els centres d'educació especial i no en l'alumnat amb NEE, quan aquest col·lectiu és present també als centres ordinaris i pot quedar igualment exclòs.

Repte a assolir: **Assegurar que l'alumnat d'educació especial tingui les mateixes oportunitats de participar en projectes artístics que la resta d'alumnat d'escoles ordinàries**, garantint l'accessibilitat efectiva d'aquests centres.

Assegurar que l'alumnat amb NEE tingui les mateixes oportunitats de participar en projectes artístics que la resta d'alumnes, garantint l'accessibilitat efectiva.

Impulsar el co-disseny d'activitats artístiques inclusives a les aules, implicant a agents especialitzats, amb l'objectiu d'evitar produir programes d'activitats diferenciats entre alumnes amb Necessitats Educatives Especials (NEE) i la resta d'alumnat.

Fomentar la formació dels agents promotors de projectes d'arts i educació, tot oferint recursos per tal de facilitar l'adaptació de les seves propostes en un marc d'acompanyament, sensibilització i capacitació, de tal forma que augmentin progressivament la creació i programació d'activitats inclusives que tinguin en compte els alumnes amb NEE.

Revisar fins a quin punt les infraestructures de que disposen els equipaments educatius son adequades per facilitar la inclusió de l'alumnat amb NEE als projectes artístics i quines alternatives es poden explorar.

Promoure la cooperació entre centres en matèria específica d'inclusió, tot fent circular les experiències d'èxit i els aprenentatges i contribuint a la descentralització d'aquests tipus d'iniciatives.

Obrir espais per debatre sobre la inclusió de l'alumnat amb NEE en els projectes artístics, tot facilitant la disposició d'entorns de calma per la reflexió en profunditat, el diàleg constructiu i l'obtenció de conclusions i recomanacions contundents i amb força per incidir en la presa de decisions de les institucions implicades en garantir l'accés.

Rellevància del repte segons les persones participants:

Els participants el consideren d'assoliment urgent	Els participants el consideren d'assoliment viable	Els participants disposen d'exemples o propostes
90,91%	90,91%	36,36%

LÍNIA D'ACTUACIÓ 3: Facilitar l'accés dels joves a la formació artística post obligatòria.

Problema i causes que fonamenten la línia d'actuació: **Manca d'igualtat d'oportunitats en l'accés a la formació i la professionalització artística entre la població jove.**

Manca d'igualtat d'oportunitats en l'accés a la formació i la professionalització artística entre la població jove

Presència insuficient de l'educació artística dins del currículum educatiu, fet que en dificulta la integració real als centres i limita la continuïtat en el desenvolupament de la vocació i el talent artístic.

Limitacions en la formació de professorat especialitzat en arts escèniques, davant la impossibilitat de que els graduats puguin accedir a la certificació o l'acreditació com a especialistes en el seu camp, afectant a la seva inserció normativa als centres.

Segregació social i econòmica en l'accés als ensenyaments artístics, evidenciada en la escassa presència d'alumnat de famílies migrants o en situació de vulnerabilitat en aquests estudis, en un context pràcticament absent de beques i ajuts suficients per reduir les barreres.

Falta de difusió, acompanyament i orientació personalitzada sobre les opcions formatives i trajectòries artístiques existents, agreujada per una certa desconexió entre instituts i centres de formació artística, limitant molt la transició.

Precarietat laboral en l'àmbit cultural, que fa que els joves no percebin la formació artística com una opció professional viable.

Repte a assolir: **Reforçar la presència de l'educació artística en el currículum i establir ponts entre els diversos nivells educatius** per prevenir la segregació en l'accés als ensenyaments artístics post obligatoris i la manca d'oportunitats per l'especialització.

Reforçar la presència de l'educació artística en el currículum i establir ponts entre els diversos nivells educatius que previnguin contra la segregació en l'accés als ensenyaments artístics post obligatoris i la manca d'oportunitats per l'especialització.

Impulsar la creació de més cicles formatius, alhora que reforçar la formació ja existent, com a recurs per facilitar la formació artística post obligatòria als joves.

Facilitar l'accés als espais intermedis: cursos i tallers especialitzats, participacions i voluntariats en curadoria o producció, entre altres, per tal que el jovent tingui primeres experiències que li orientin en la seva decisió de donar el pas cap a la professionalització.

Facilitar l'accés a la informació i a l'oferta i els recursos disponibles, per tal que l'alumnat estigui suficientment informat sobre els cicles formatius existents, els sistemes de beques a que pot optar (com recentment les beques MEC a partir del curs 2025-26) i tot el relacionat amb oportunitats de professionalització en l'àmbit de les arts, de la mà d'agents intermediaris.

Promoure un major reconeixement del fet que l'educació artística és clau per fomentar la creativitat i el benestar dels joves i la seva participació a la vida cultural una eina poderosa per la salut de les seves relacions socials amb independència de si finalment es professionalitzen o no.

Estudiar i visibilitzar les opcions reals d'inserció laboral dels joves artistes per reduir idees preconcebudes en relació a la precarietat del sector, que, malgrat cal ser conscient de les dificultats, té també oportunitats que poden ser desconegudes.

Rellevància del repte segons les persones participants:

Els participants el consideren d'assoliment urgent	Els participants el consideren d'assoliment viable	Els participants disposen d'exemples o propostes
68,18%	77,27%	40,91%

LÍNIA D'ACTUACIÓ 4: Reconèixer la dedicació del professorat participant.

Problema i causes que fonamenten la línia d'actuació: **Baix reconeixement institucional i suport estructural limitat a la tasca dels docents que impulsen o participen de projectes d'arts i educació**, fet que en dificulta la seva continuïtat i la implicació activa i global dels centres.

Baix reconeixement institucional i suport estructural limitat a la tasca dels docents que impulsen o participen de projectes d'arts i educació, fet que en dificulta la seva continuïtat i la implicació activa i global dels centres.

Excessiva dependència de la motivació personal del professorat, que assumeix voluntàriament una càrrega extra d'hores sense que formin part del seu encàrrec formal.

Manca de mecanismes estables de reconeixement pels docents que participen en projectes d'art i educació, com poden ser reducció d'hores lectives, certificacions, incentius professionals, entre altres.

Alguns dels sistemes de compensació existents son insuficients, esbiaixats o poc sostenibles, com el reconeixement d'hores de formació, quan la major part de la dedicació son en realitat hores de feina o altres tipus de compensacions esporàdiques i insostenible a llarg termini.

Excés de càrrega horària i curricular als centres educatius que limita la implicació dels docents en projectes artístics que surten del currículum estrictament ordinari.

Pressió per obtenir bons resultats acadèmics, que pot entrar en conflicte amb propostes d'innovació pedagògica percebudes com de major risc, generant inseguretats alhora d'acceptar la implementació de projectes artístics.

Implicació insuficient de les administracions i, en alguns casos, dels equips directius dels centres, que haurien de facilitar marcs de suport i opcions de flexibilitat per als docents implicats en els projectes.

Diversitat en la composició i els reptes que enfronta cada centre, fet que pot dificultar la cerca de sistemes de reconeixement que puguin ser homologats a tots els casos, sent precisa una anàlisi aprofundida de cada situació que encara no s'ha entomat.

Repte a assolir: **Establir mecanismes reals per reconèixer, fomentar i compensar la dedicació dels docents que participen en aquests projectes, superant l'actual dependència de la motivació personal**

Establir mecanismes reals per reconèixer, fomentar i compensar la dedicació dels docents que participen en projectes d'arts i educació, superant la dependència exclusiva de la motivació personal.

Garantir que tot projecte que es proposa al centre defineix de forma concreta el volum d'hores que ocuparà al cos docent per tal que el professorat que s'hi dediqui, i altres perfilils dels centres, en siguin coneixedors i es tingui en consideració a l'hora de fer la distribució de tasques i responsabilitats.

Diferenciar clarament la dedicació en formació que precisa la participació en un projecte d'arts i educació de la que cal destinar al desenvolupament del propi projecte, tot evitant confondre la formació amb un incentiu per la participació; la formació és un aspecte necessari per desenvolupar els projectes no un "premi" per fer-ho.

Generar incentius positius reals per als docents involucrats en projectes, començant probablement per la compensació estructural de càrrega horària però cercant altres solucions, com acreditacions per part de diversos organismes i institucions, premis a la bona praxis, l'accés a programacions, circuits i equipaments culturals al llarg de tot el curs, formar part de grups selectes i comunitats de pràctica del seu interès, etc.

Procurar la cohesió de l'equip de docents i del centre a favor dels projectes per tal que el professorat no es trobi sol a l'hora de desenvolupar-los, tot impulsant que siguin equips i no persones individuals les que s'involucren.

Fomentar estudis previs a la implementació dels projectes que permetin avaluar la situació específica de cada centre per tal d'adaptar els models de col·laboració singular que caldrà implementar i definir quines són les línies d'interès específiques en les que s'emmarca cada comunitat educativa amb l'objectiu d'economitzar esforços i implementar projectes més coherents i perdurables.

Incorporar el perfil de coordinador/a cultural en l'organigrama dels centres amb dedicació específica i reconeguda en el seguiment dels projectes artístics implementats, per tal de donar un suport més efectiu a favor d'una bona imbricació entre el centre i les iniciatives i agents externs involucrats.

Rellevància del repte segons les persones participants:

Els participants el consideren d'assoliment urgent	Els participants el consideren d'assoliment viable	Els participants disposen d'exemples o propostes
86,36%	90,91%	68,18%

LÍNIA D'ACTUACIÓ 5: Promoure optatives i itineraris formatius d'arts escèniques.

Problema i causes que fonamenten la línia d'actuació: **Les arts escèniques tenen una presència residual en l'educació secundària**, sense un espai curricular propi ni una estructura estable que en garanteixi la continuïtat, fet que en dificulta la integració real dins del sistema educatiu.

Les arts escèniques tenen una presència residual en l'educació secundària, sense un espai curricular propi ni una estructura estable que en garanteixi la continuïtat, fet que en dificulta la integració real dins del sistema educatiu.

Les arts escèniques (teatre, dansa, circ) no tenen un encaix curricular propi, a diferència de la música, les arts visuals o la literatura, que s'associen més fàcilment a assignatures troncal.

Les iniciatives que permeten l'entrada de les arts escèniques a les aules depenen de l'entusiasme, interès personal i voluntat d'alguns docents i de l'oferta ocasional d'entitats culturals del territori, sense una estructura estable que les sostingui.

Tot i que els centres tenen mecanismes per programar matèries optatives d'arts escèniques, sovint no compten amb professorat qualificat ni amb condicions materials adequades per oferir-les amb qualitat.

La reduïda oferta de Batxillerat Artístic al territori limita la possibilitat de construir una formació continuada i coherent en aquest àmbit.

Dificultats administratives i de gestió per establir convenis amb artistes i entitats culturals, que podrien reforçar la col·laboració i el valor pedagògic dels projectes.

Certa percepció social negativa sobre dedicar part de l'activitat lectiva a activitats relacionades amb les arts escèniques al ser concebudes com una pèrdua de temps o menys importants que altres coneixements.

Repte a assolir: **Impulsar la presència de les arts dins el sistema educatiu més enllà d'experiències puntuals i d'aquelles assignatures més habituals, garantint un accés estable a totes les expressions artístiques.**

Impulsar la presència de les arts dins el sistema educatiu més enllà d'experiències puntuals i d'aquelles assignatures més habituals, garantint un accés estable a totes les expressions artístiques.

Afavorir el vincle i la seva formalització (administrativa i pràctica) entre els centres i les entitats culturals que poden proporcionar experiències en arts escèniques a les aules, fomentant les connexions entre centre, agents i projectes culturals de l'entorn i establint mecanismes senzills i àgils per facilitar l'establiment de projectes marc que regulin el funcionament i els compromisos.

Promoure l'augment d'assignatures optatives d'arts escèniques dins de l'horari escolar i fomentar la creació d'itineraris formatius en aquest camp, tot cercant formes creatives i més atractives per despertar interès més enllà de si són més o menys senzilles de superar en relació a altres continguts.

Estudiar fórmules alternatives a les assignatures optatives, per no limitar la presència de les arts escèniques a les aules a aquesta única modalitat, per exemple promovent la complementarietat entre les habilitats pròpies de les arts escèniques i aquelles d'interès per altres assignatures (com la de parlar en públic o treballar en equip).

Impulsar un voluntariat universitari destinat a participar en jornades informatives i de motivació de l'alumnat de secundària i batxillerat a favor del benefici mutu: que els alumnes disposin de referents i els universitaris reconeixin els centres educatius com a espais de desenvolupament professional.

Garantir la qualitat de la docència en arts escèniques a secundària i batxillerat i dels espais on es desenvolupa, assegurant la formació del professorat i mantenint un treball colze a colze amb artistes, equipaments culturals i creadors/es professionals.

Incorporar un segell de qualitat per donar visibilitat i projecció a aquells centres que fan un esforç per tenir més presència de les arts als seus programes i oferta acadèmica.

Rellevància del repte segons les persones participants:

Els participants el consideren d'assoliment urgent	Els participants el consideren d'assoliment viable	Els participants disposen d'exemples o propostes
90,91%	90,91%	59,09%

LÍNIA D'ACTUACIÓ 6: Millorar l'avaluació dels projectes i mesurar-ne l'impacte.

Problema i causes que fonamenten la línia d'actuació: **Manca d'una avaluació exhaustiva i sistematitzada dels projectes d'arts i educació que es duen a terme als instituts de Girona**, la qual cosa dificulta la millora contínua dels projectes i limita la capacitat de les institucions per defensar i justificar-ne la continuïtat en el temps.

Manca d'una avaluació exhaustiva i sistematitzada dels projectes d'arts i educació que es duen a terme als instituts de Girona, la qual cosa dificulta la millora contínua dels projectes i limita la capacitat de les institucions per defensar i justificar-ne la continuïtat en el temps.

Tot i que molts projectes compten amb una valoració estimada o general per part dels participants i equips impulsors, molts no disposen d'una avaluació rigorosa que permeti conèixer-ne realment l'impacte.

Absència d'una cultura compartida de l'avaluació entre entitats culturals, centres educatius i institucions públiques, fet que dificulta es prengui en consideració de forma estructural als projectes i que es disposi de dades homologades i que es puguin crear.

Manca de recursos, eines i coneixements específics a moltes entitats culturals sobre indicadors d'impacte i procediments per dur a terme processos d'avaluació amb criteris pedagògics i/o socials mesurables, malgrat la motivació que puguin tenir les persones implicades.

Percepció errònia d'alguns projectes artístics com una activitat afegida que competeix amb el currículum escolar en un marc de manca de dades per objectivar la seva aportació, fet que pot generar recel entre part del professorat.

Dificultats per transferir i defensar els impactes de les arts i la cultura en l'educació per la seva naturalesa sovint intangible, observable en el llarg termini o fruit de procediments mal·leables; característiques que fan del seguiment un procés complex que ha d'assegurar la disposició de les eines adequades per tal de poder proporcionar conclusions útils i mesurables.

Repte a assolir: **Establir sistemes d'avaluació que permetin mesurar la participació, satisfacció i impacte educatiu i social dels projectes d'arts i educació**, disposant d'indicadors que orientin la presa de decisions per la millora contínua i la sostenibilitat de les propostes.

Establir sistemes d'avaluació que permetin mesurar la participació, satisfacció i impacte educatiu i social dels projectes d'arts i educació, disposant d'indicadors que orientin la presa de decisions per la millora contínua i la sostenibilitat de les propostes.

Disposar d'informació clara sobre què s'entén per avaluar: quins paràmetres i indicadors han de definir les avaluacions d'aquests tipus de projectes, quins objectius concrets s'han d'establir a l'hora d'avaluar, quines tipologies i metodologies d'avaluació convé més emprar, quins han de ser els diversos subjectes de l'avaluació i que cal tenir present en cada cas, etc.

Obrir espais de treball i codisseny d'eines d'avaluació que es puguin aplicar de forma comuna per part de tots els agents implicats, implicant figures i institucions de l'àmbit de la recerca com les universitats.

Garantir que el disseny de l'avaluació forma part del projecte des de la seva concepció, involucrant en la definició dels objectius d'avaluació a tots els agents implicats (culturals, educatius i a les institucions) per tal que entomin les tasques d'avaluació amb tota la informació (i formació si escau) necessària i partir d'interessos comuns.

Implicar en accions d'avaluació tant a l'alumnat dels propis centres participants com a aquell d'estudis superiors afins, per tal d'aprofitar les màximes oportunitats per fer avaluació (com en el marc de treballs de fi de Batxillerat, treballs de fi de grau, pràctiques de recerca, entre altres).

Promoure la desvinculació de l'avaluació de la idea de qualificació, cercant un abordatge que permeti l'extracció d'impactes qualitius i multi dimensionals.

Incloure com a objectiu d'avaluació la comunicació dels impactes assolits, per tal de fer pedagogia dels projectes i dels seus resultats tot convocant a la comunitat en les accions, socialitzant al màxim possible, i amb un missatge clar i comú, els beneficis tangibles d'una major presència de les arts en l'educació.

Crear un cens de bones pràctiques que puguin esdevenir referents i contribueixin a augmentar el coneixement sobre les iniciatives que funcionen i quins factors comuns expliquen l'èxit i grau d'impacte, per no començar sempre des de zero.

Rellevància del repte segons les persones participants:

Els participants el consideren d'assoliment urgent	Els participants el consideren d'assoliment viable	Els participants disposen d'exemples o propostes
72,73%	90,91%	40,91%

LÍNIA D'ACTUACIÓ 7: Acompanyar els projectes amb figures de mediació.

Problema i causes que fonamenten la línia d'actuació: **No es disposa de prou figures de mediació que actuïn com a pont entre els centres educatius, els artistes i les institucions culturals**, fet que posa en risc la qualitat, la continuïtat i la rellevància dels projectes d'arts i educació.

No es disposa de prou figures de mediació que actuïn com a pont entre els centres educatius, els artistes i les institucions culturals, fet que posa en risc la qualitat, la continuïtat i la rellevància dels projectes d'arts i educació.

Absència d'un **rol específic de mediació** que connecti els diferents agents implicats (centres, artistes, institucions culturals).

El **tàndem artista-docent** sovint **necessita una tercera mirada** que vetlli perquè les propostes siguin significatives i transformadores per als joves.

La **condició d'artista**, per molt solvent que sigui en l'àmbit creatiu, **no garanteix per si sola l'èxit educatiu**, ja que sovint calen **habilitats i coneixements propis de l'educació social, la pedagogia o la psicologia**.

En molts casos, **el bagatge i la mirada de l'artista poden estar allunyats de la realitat quotidiana dels instituts**, cosa que pot provocar **desconnexions amb l'alumnat**.

Manca de formació específica per als artistes que volen desenvolupar projectes en clau educativa i comunitària.

Repte a assolir: **incorporar figures que facilitin la connexió entre centres educatius, artistes i entitats culturals** per garantir que les propostes siguin significatives, transformadores, de qualitat i adaptades a la realitat tant de l'alumnat com del professorat.

Incorporar figures que facilitin la connexió entre centres educatius, artistes i entitats culturals per garantir que les propostes siguin significatives, transformadores, de qualitat i adaptades a la realitat tant de l'alumnat com del professorat.

Promoure la implicació de figures de mediació a tots els projectes des de l'origen fins l'avaluació dels resultats i impactes finals, tot garantint l'accés a aquestes figures (com pot ser mitjançant la creació d'una borsa de mediadors), així com l'establiment de ponts sòlids entre els centres educatius, els artistes i les entitats culturals.

Estudiar i fer seguiment de la feina que realitza la figura de mediació per afavorir la construcció d'una idea més nítida del que és i fa aquest tipus de professional i la seva rellevància en l'assoliment de millors resultats i sostenibilitat dels projectes d'arts i educació: facilitant la seva implementació, dinamitzant a la comunitat que participa i connectant els projectes amb l'entorn, entre altres.

Sistematitzar la feina de mediació i crear eines i accions formatives que facilitin que més professionals la puguin desenvolupar, assegurant que creix el conjunt d'agents capacitat per exercir aquest rol amb rigor.

Rellevància del repte segons les persones participants:

Els participants el consideren d'assoliment urgent	Els participants el consideren d'assoliment viable	Els participants disposen d'exemples o propostes
81,82%	77,27%	54,55%

LÍNIA D'ACTUACIÓ 8: **Compartir recursos i coneixements entre les entitats culturals.**

Problema i causes que fonamenten la línia d'actuació: **Col·laboració i coordinació insuficients entre les entitats responsables dels projectes d'arts i educació de la ciutat**, que limita l'optimització de recursos, la qualitat dels projectes i l'aprofitament dels espais disponibles per al desenvolupament d'activitats artístiques.

Col·laboració i coordinació insuficients entre les entitats responsables dels projectes d'arts i educació de la ciutat, que limita l'optimització de recursos, la qualitat dels projectes i l'aprofitament dels espais disponibles per al desenvolupament d'activitats artístiques

Absència d'un treball en xarxa estructurat entre les entitats responsables dels projectes d'arts i educació.

Les sinergies actuals es limiten sovint a jornades professionals o trobades sectorials, sense continuïtat ni cooperació real en la gestió o producció.

Manca de mecanismes per compartir recursos, com metodologies d'avaluació, programes de formació o materials artístics (escenografia, instruments, materials audiovisuals o plàstics).

Coordinació insuficient entre equipaments culturals, que dificulta la cessió i gestió d'espais per al desenvolupament dels projectes i l'accés de la comunitat educativa.

Limitació de recursos disponibles (tècnics i humans) a les entitats culturals, que els dificulta acollir tota la demanda de la comunitat educativa.

Repte a assolir: **Fomentar la col·laboració i el treball en xarxa entre les entitats culturals promotores de projectes d'arts i educació** per tal d'optimitzar recursos, compartir metodologies i augmentar la qualitat de les propostes.

Fomentar la col·laboració i el treball en xarxa entre les entitats culturals promotores de projectes d'arts i educació per tal d'optimitzar recursos, compartir metodologies i augmentar la qualitat de les propostes.

Obrir espais de reflexió profunda que contribueixin al canvi de mentalitat i la construcció de relacions positives entre agents, per tal que aquestes evolucionin de la competitivitat a la responsabilitat i la col·laboració, fent més sòlida la noció d'oportunitat que ofereix el treball en xarxa en clau d'optimització de recursos.

Establir mecanismes i canals per compartir el procés i resultats dels projectes, tot contribuint a una major transparència i a l'establiment de relacions més enriquidores, sanes i fortes.

Promoure que els equipaments i programacions facilitin espais per compartir experiències educatives i artístiques entre els diversos actors.

Impulsar una major coordinació intersectorial entre administració, tercer sector i l'empresa privada, per tal d'estudiar estratègies comunes per fer més viables, rics i incidents els projectes d'arts i educació, així com el seu impacte en el desenvolupament territorial.

Rellevància del repte segons les persones participants:

Els participants el consideren d'assoliment urgent	Els participants el consideren d'assoliment viable	Els participants disposen d'exemples o propostes
86,36%	100%	68,18%

VUIT REPTES PER ABORDAR EN CLAU TERRITORIAL

Tal com recull la Carta de les Arts a l'Educació (CoNCA 2022), “l'educació en les arts és condició necessària del dret dels humans a la cultura. Les claus per gaudir de les arts, per copsar-les críticament, per practicar-les s'han d'adquirir conjuntament amb els altres aprenentatges bàsics.” Sota aquesta premissa, la col·laboració entre els centres educatius i el sector cultural esdevé un eix estratègic per garantir que les arts s'integrin plenament en l'etapa obligatòria i no quedin relegades a l'àmbit no lectiu. Malgrat que el context gironí destaca per la seva vitalitat cultural i per una trajectòria pròpia en projectes d'arts i educació, l'experiència ens demostra que cap iniciativa individual pot resoldre, per si sola, la complexitat dels reptes actuals.

Per garantir una resposta efectiva i sostenible, les vuit línies d'actuació derivades d'aquest estudi s'han d'abordar des de la coresponsabilitat territorial. Si bé les administracions, el sector cultural i els centres educatius poden implementar accions en els seus àmbits específics, l'èxit global depèn d'un enfocament col·lectiu. Per tot plegat, aquest estudi convida els agents implicats a actuar en un doble sentit: d'una banda, consolidant millores internes i, de l'altra, creant espais de coordinació estable que puguin maximitzar l'impacte dels projectes d'arts i educació a Girona.

CRÈDITS

Encàrrec:

Teatre Municipal de Girona

Direcció de l'estudi:

Alejandro Santaflorientina

Col·labora:

Servei d'Educació de l'Ajuntament de Girona

Disseny i dinamització de la sessió de validació i contrast:

Alisis Cultural

Docents participants a les entrevistes (FASE 1):

Glòria Rigau, Coordinadora pedagògica, INS Santiago Sobrequés i Vidal.
 Jordi Armengol, Coordinador de 2n de Batxillerat, INS Santiago Sobrequés i Vidal.
 Montse Miquel, Cap d'àmbit d'Expressió artística, INS Santiago Sobrequés i Vidal.
 Ramon Llorens, docent d'Arts Escèniques, INS Santiago Sobrequés i Vidal.
 Coral Vila, Coordinadora pedagògica, INS Montilivi.
 Lluís Rost, Cap de Departament d'Expressió, INS Montilivi.
 Isabel Sánchez, docent de Visuals i Plàstica, INS Montilivi.
 Laura Pastor, docent de Música i Aula d'Acollida, INS Montilivi.
 Mireia Santos, Coordinadora Pedagògica, INS Carles Rahola.
 Isabel Roura, docent d'Arts Visuals i Plàstica, INS Carles Rahola.
 Enric Beltran, docent d'Arts Visuals i Plàstica, INS Carles Rahola.
 Jordi Coll Campos, Director, INS Jaume Vicens Vives.
 Lúdia Ochoa, Coordinadora pedagògica, INS Jaume Vicens Vives.
 Iban Bessa, Coordinació pedagògica, INS Santa Eugènia.
 Georgina Gifreu, Coordinadora pedagògica, INS Ermessenda.
 Lourdes Oliveras, Coordinació pedagògica d'ESO i Batxillerat, INS Narcís Xifra.
 Anna Torres, docent d'Arts Escèniques, Col·legi La Salle.
 Núria Giribets, Coordinadora de Batxillerat, Col·legi La Salle.
 Iolanda Vila, Coordinadora pedagògica de Batxillerat, Escola Vedruna.
 Mª Àngels Morera, Coordinadora pedagògica d'ESO, Escola Vedruna.
 Gemma Guàrdia, Cap d'estudis, Escola Maristes.
 Jordi Alanyà, Coordinador pedagògic, Escola Maristes.
 Àngela Isern, docent d'Arts Escèniques, Les Alzines.
 Vanessa Diaz, Coordinadora d'ESO, Les Alzines.
 Eva Ramos, docent d'Arts Visuals i Plàstica, escola FEDAC Sant Narcís.
 Josep Maria Simon, Cap d'estudis, Escola Bell Lloc.
 Miquel Barris, Director, CEE Palau.
 Marta Gasull, Cap d'estudis, CEE Font de l'Abella.

Contrast amb les entitats (FASE 1):

Mercè Rigau (UAP)
Ingrid Guardiola (Bòlit Mentor)
Ingrid Baraut (Indòmites i Mapadeball)
Raquel Moron (Inundart)
Dora Alsina (Temps de flors)
Pili Buil (Jocs florals)
Marta Geli (Strenes)
Íngrid Riera i Clara Saperas (MOT INS)
Lily Garreta (Torneig de dramatúrgia)
Eva Ferrer (Festival Zeta)
Berta Camps (Escenaris Especials)
Dolors Reig (Apadrinem escultures)
Joan Castillo (Conservatori Isaac Albèniz)
Elisa Ballardín (La Nave Va)

Grup de discussió (FASE 2):

Taína López Cruz, Directora Alisis Cultural.
Jordi Duran, Treballador cultural i membre del Consell de les Arts i la Cultura de Girona.
Mireia Tresserras, Tècnica del Programa per a la millora de la presència de les arts i la cultura a l'educació. Serveis Territorials d'Educació de Girona.
Aniol Casadevall, Àrea de Cultura, Esports i Educació de l'Ajuntament de Girona.
Eduard Ortiz de Villacian, Cap de la secció de joventut a l'Ajuntament de Girona.
Fina Espinosa, Espai Güell, Santa Eugènia.
Laura Pujol Rabasseda, Co-coordinadora del Grau en Arts Escèniques de l'ERAM
Isidre Hernández, Director El Galliner.

Participants a la sessió de validació i contrast (FASE 3):

Oriol Fontdevila, Director El Bòlit.
Eduard Ortiz de Villacian, Cap de la secció de joventut a l'Ajuntament de Girona.
Raquel Moron, directora Inundart.
Lidia Ochoa Cañigüeral, Coordinadora pedagògica de l'institut Jaume Vicens Vives.
Marta Gasull Perpinyà, Cap d'estudis CEE Font de l'Abella.
Georgina Gifreu, Coordinadora pedagògica, INS Ermessenda.
Glòria Rigau, Coordinació pedagògica Institut Sobrequés.
Juanjo Valeros, docent Institut Sobrequés.
Elena Carmona, Directora Teatre Municipal.
Gemma Carbó Ribugent, Presidenta Associació ConArte Internacional.
Laura Pujol Rabasseda, Co-coordinadora del Grau en Arts Escèniques de l'ERAM.
Diana Sans Fraile, tècnica El Bòlit.
Eva Garangou Bofill, docent Institut Jaume Vicens Vives.
Iban Bessa, Cap d'estudis Institut Santa Eugènia.
Josep Maria Simon i Colomer, Cap d'Estudis Bell-lloc del Pla.
Núria Palomeras Vilata, Coordinadora d'activitats i sortides, Institut Ermessenda.
Pilar Buil, Servei d'Educació Ajuntament.
Cristina Garcia, docent Institut Sobrequés.
Mario Rebugent Vazquez, Rep. El Galliner Centre d'Arts Escèniques.
Mercè Rigau Garcia-Gascó, Professora de música, departament d'educació. Creació UAP.

Lily Garreta, Gestió projectes educatius de la Fundació La Ciutat Invisible / Temporada Alta.

Nunu Santaló Bayona, Director Institut Sobrequés.

Joel Aranda Pujolàs, Director CRP del Gironès.

Mireia Tresserras Fluvià, Tècnica del Programa per a la millora de la presència de les arts i la cultura a l'educació. Serveis Territorials d'Educació de Girona.

Elisa Ballardín, Actriu, formadora i responsable de projectes La Nave Va.

Enric Beltrán, docent Institut Carles Rahola.

[·Γ] TEATRE
MUNICIPAL
DE GIRONA

Ajuntament de Girona